

עונג שבת

גליון מס' 2243 / מערכת 0556712073

שנה מ"ה

ש"ק פר' "אמור" תשפ"ה

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" [כ"ב, ל"ב]

כל היהודים, כל עם ישראל עומד על כף המאזניים, מ"מ מצווים הכל יחד למסור את עצמן לקדש שם שמים, ולא יאמר אדם כיון שעומדים עכ"ל להשמיד חו"ש את כל עם ישראל, ולא יזכר שם ישראל עוד, נמצא ששם שמים בטל מן העולם ואין לך חילול ה' גדול מזה, אז היינו חושבים שבמקרה כזה לא עומדת מצות קדוש ה', ואשמיעינן שאעפ"כ מצווים על קדוש ה', ואין להם לחוש לשממונו של עולם בהעדר עמ"י דכל בכהאי גוונא אמרינן בהדי כבשנא דרחמנא למה לך, מאי דמפקדת איבעי לך לעבד, כלומר מה לך לחפש בסתרי שמים, אתה צריך לעשות את מה שאתה מצווה, והקב"ה יעשה את הטוב בעיניו, ולכן אומר הרמב"ם כל בית ישראל מצווים על קדוש ה', אפ"י אם סבור האדם שחלילה כל בית ישראל עומד בסכנה עדיין הציווי תקף.

שופר בכל ארצכם את עמר התנופה שבע שבתות" [כ"ג, ט"ו]

שופר בכל ארצכם. אנו מוצאים שגם התכלית של הספירה משותפת: במתן תורה שבסיון "והמכתב מכתב אלוקים חרות על הלוחות" – אל תקרי חרות אלא חרות אומרים חז"ל [מזה שלא נא' חרות בלוחות] ברגע שקבלו ישראל את התורה נכנסו לעידן של חרות, חרות מיצר הרע, כך אנו מוצאים גם בשנת היובל, גם בה יש חרות, יש חרות גשמית שמתבטאת הן באדם והן בבהמה, כל קניה של קרקע, כל שיעבוד זר באדמת ישראל נמשך רק עד שנת היובל "ויצא ביובל ושב לאחוזתו" אפילו עבד עולם שנרצע יוצא לחרות כשמתקדש היובל, כי רק "עד שנת היובל יעבוד עמך", ללמד אותנו ששתי הספירות הללו משלימות זו את זו. אנו סופרים וממתינים למתן תורה בשני מעגלים גם בספירת העומר שבסופה מתן תורה של הלוחות הראשונים, וגם בספירת היובל ששיא הספירה ביוה"כ במתן לוחות השניים, אנחנו סופרים, מצפים ומייחלים לקראת הזמן שבו תינתן החרות האמיתית, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

הרמב"ם בתחילת פ"ה מהל' יסודי התורה כותב כך: כל בית ישראל מצווים על קדוש ה' הקדוש הזה שנא' "ונקדשתי בתוך בני" ומוזהרים שלא לחללו שנא' "ולא תחללו את שם קדשי". כיצד כשיעמוד עכ"ל ויאנוס את ישראל וכו'.

שואל הגאון רבי משה לייב שחור זצ"ל בעל ה"אבני שוהם" עלינו לדקדק בלשונו הזהב של הרמב"ם הנה לנו ניסוח יחודי שלא מופיע באף מצוה אחרת "כל בני ישראל מצווים על קדוש ה'" הלא כל התורה כולה מצוותיה ואזהרותיה נתנו לכל בית ישראל כולו, למה הדגיש הרמב"ם וכתב דווקא במצוה הזאת כל בית ישראל מצווים עליה? יתכן לומר שהרמב"ם בא לחדש חידוש גדול, אפילו אם בית ישראל כולו עומד בסכנת כליה חס וחלילה כגון בזמן המן הרשע שבקש להשמיד להרוג ולאבד את "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות" [כ"ג, ט"ו]

בדומה לספירת העומר שנצטוונו כאן, בפרשת בהר גם ישנה מצות ספירה: ספירת היובל. "וספרת לך שבע שבתות שנים". שתי הספירות קשורות בזמן, אלא שהספירה בפרשתנו היא ספירת ימים "שבע שבתות תמימות תהינה, ואילו הספירה בפר' בהר היא ספירת שנים "שבע שנים שבע פעמים" אצלנו הספירה היא "וספרתם לכם" שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ואילו ספירת היובל היא ספירת ה"ד – הצבור, למרות ההבדל הזה אומר הגאון הרב נבנצאל שליט"א יש כמה קווי דמיון בין שתי המצוות, ספירת העומר מסתיימת בחג השבועות יום מתן תורה, וספירת היובל מסתיימת ביוה"כ של היובל, גם יוה"כ הוא יום מתן תורה של הלוחות השניים. לשתי הספירות יש מטרה זהה – קבלת התורה. שני המועדים מצוינים גם בתקיעת שופר משני עבריהם, מתן תורה שבשבועות נפתח "ויהי ביום השלישי ויהיו קולות וברקים וקול שופר, וגם סיום המעמד, "במשוך היובל המה יעלו בהר" כך גם בשנת היובל "והעברת שופר תרועה בחודש השביעי בעשור לחודש" וביוה"כ נא' "תעבירו

רמז נוסף, העיר הגאון רבי אברהם שמחה הורביץ זצ"ל מבראני, שהעובדה מרבי שמעון בר יוחאי, שברח לתוך המערה, מובאת בגמ' מסכ' שבת דף ל"ג, מה גם שהיא מימרא הל"ג בש"ס, ממאמרי רבי שמעון בר יוחאי. ושוב, מכון מספר הדף למאורע...

האדמו"ר רבי יהוסף רוטנברג זצ"ל, מקאסאן, מביא בספרו, רמז נחמד ששמע בשמו של הגאון בעל ה"חתם סופר" זצ"ל. במסכת שבועות ישנם ארבעים ותשע דפים, כמניין ימי העומר. יוצא, איפוא, שדף ל"ד שייך לל"ג בעומר [מאחר והמסכתא מתחילה מדף ב']. באותו דף נאמר: "ר' שמעון אומר מחכו עליה במערבא..." – מה היתה החוכא והשמחה? – אלא שהילולא דרשב"י חל בל"ג בעומר – ובאותו דף...

הלכות מעשה שבת [סי' שי"ח]

השבת מותר. ג. אם בירר אוכל מפסולת באופן האסור בשוגג אם אפשר לאכול גם בלי הברירה י"ל דמותר [עי' פמ"ג שם ח"א א']. ד. אם פתחו את האינטרקום באסור אסור להיכנס אלא יחכה שמי שהוא יפתח מבפנים בהיתר [עי' אגרות משה אר"ח ח"ב ע"א לענין אם הביאו באסור מפתח לפתוח ביה"כ שגאסור להכנס לביה"כ]. [5708673]

ל"ג בעומר

לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק – שה'מצליח' בפרנסה או בכל עניין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכישרונו המבורך או במעשי ידיו, ולא יאידך ה'מפסיד' לא ירגיש שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי אותו צייד היה בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע מה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו צפור אחת שהכרזה הבת קול עליו 'דימוס'. על כן, בכל עת ישא עיניו לשמים בדיעה שכל השפע ברוחניות ובגשמיות בא אליו ב'הכרזה' ממעל – אין עוד מלבדו. תכליתו של יהודי לדעת שמבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה, אין לו אל מי לפנות ואין 'בעל יכולת' שיבוא לעזרתו אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, ואז לא יקווה אלא אל אביו שבשמים, מתוך הכרה ברורה שרק בידי אביו שבשמים להיטיב לו ולהמציא לו כדי סיפוקו, ויבוא על סיפוקו. [באר הפרשה]

א. אם עשה איסור בשבת בשוגג במלאכה מן התורה אסור להנות ממנה בשבת, [והג"א מתיר] ואם באסור רבנן מותר, [בה"ל שם]. ב. אם חילוני הדליק החשמל בחדר המדרגות נראה שגם זה נחשב להנאה שיכול לעלות במהירות, ע"כ ימתין עד שיכבה האור ואז יעלה, ואם יש שם חשמל לשבת שנשאר דולק כל

איתא בחז"ל [ירושלמי שביעית פ"ט ה"א] שכללות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה, עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכות – לצוד צפורים, וכדרך הציידים – חלק מן הצפורים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע תור צפור וצפור לקבל חיציו של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל צפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' [חופשי] אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' [נתפס], עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר אם על צפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודת אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש 'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו. ולבד ממה שלמדנו כאן פרק מהלכות 'אמונה ובטחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ירים איש את ידו ולא יבוא

לע"נ הרב אהרן שמעון ב"ר יצחק שלמה ז"ל, לע"נ הרב משה דוד ב"ר שלום העשל ז"ל, לע"נ הרב דניאל ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ הרב יעקב יצחק ז"ל, לע"נ מרת שרה ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ מרת צפורה ב"ר אליעזר יצחק ז"ל, לע"נ דינה ב"ר שלום ז"ל